

vrsto znanih bibliotekarskih imen, kot so Melita Pivec-Stelè (str. 19), Stane Suhadolnik (str. 123), Alfonz Gspan (str. 155), Nada Gspan-Prašelj (str. 179), Janez Logar (str. 188) in Valter Bohinec (str. 321).

Avtorji biografij in bibliografij so zvečine sodelavci sami, le v sedmih primerih so jih sestavili ali priredili drugi, za dva živeča in za pet pokojnih sodelavcev. Ker je vključenih v popis 15 pokojnih sodelavcev, se nam zdi, da bi moral biti podpisan sestavljalec še pod katerim popisom zlasti avtorjev, ki so že zgodaj preminili (dva celo pred letom 1960).

Knjigo so uredili Jože Munda, Marija Klemenčič, Sonja Stergaršek in Vida Urek. V splošnih prikazih dela inštitutov in biografijah sodelavcev si je redakcija prizadevala za poenotenje navedb. V uvodnih zgodovinskih orisih dela inštitutov se srečujemo z omembami številnih ustanoviteljev, upravnikov in načelnikov sekcij akademjskih inštitutov, le v enem primeru (str. 11) pa se globalno navajajo tudi reference na že objavljene biografije in bibliografije avtorja, kar bi bilo prav tako primerno tudi za drugod omenjene avtorje, ali pa bi enotnost zahtevala opustitev teh navedb tudi v tem primeru. — Bibliografska redakcija se je posvečala razvrščanju, dopolnjevanju in kronološki razvrstitvi podatkov. V sporazumu z avtorji je razporedila od njih navedene enote po strokovnih skupinah, v njih pa je enote razvrstila kronološko, najprej knjige in nato članke po abecedi časopisov, časnikov in zbornikov, kjer so objavljeni. Vsaka bibliografska enota ima najnujnejše podatke. Preglednost zapisov je vzorna, posamezni vpisi so dosledno in enotno urejeni, pri čemer je treba zlasti poudariti, da v njih ni opaziti nič tistega, kar običajno močno obremenjuje bibliografovo delo, ko s preveliko zavzetostjo za čim ver-

nejši prepis beleži vse mogoče oklepaje, ločila itd. in dodaja številne podatke, ki v večini primerov niso nič nujni.

Zadnja leta je izšlo že nekaj podobnih bibliografij, ki se omejujejo na prikaz najnujnejšega, in zdi se, da je tak postopek najprimernejši za avtorske bibliografije raziskovalnih in podobnih institucij. Morda bi bilo primerno, da bi se bibliografska sekcija pri društvu bibliotekarjev Slovenije dogovorila in (tudi oblikovno enotno) standardizirala tak način popisa vsaj za tovrstne bibliografije na našem območju. Ker gre za avtorje, ki pogosto rabijo bibliografske spiske svojih publikacij za razne prevedbe ali reelekcije, bi bil tak sumaričen popis primernejši od dolgoveznih in zamotanih popisov, kot jih navajajo nekatere bibliografije. S standardizacijo popisov pa bi morda dosegli tudi to, da ne bi vsaka institucija terjala nekakšno svojo metodologijo zapisovanja, kar povzroča, da morajo isti avtorji prilagajati svoje spiske muhavostim različnih institucij, kadar take spiske od njih zahtevajo.

Poročilo o publikaciji naj zaključijo ponovno priznanje za dobro opravljeno delo, predvsem pa ugotovitev o nadvse smotrni odločitvi akademije za takšno izdajo, katere vsebina izpričuje izjemno kakovost in obseg znanstvene in strokovne ustvarjalnosti sodelavcev.

Stanislav Kos

Bulovec Štefka. Bibliografija slovenskih bibliografij : 1561—1973. / Štefka Bulovec. — Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1976. — 229 str. ; 23 cm

Neopazno in tiho, kakor je tiho in neopazno delo bibliografa, je izšla Bibliografija slovenskih bibliografij, prepotrebni pripomoček, ka-

kršnega drugi narodi poznajo že vrsto let. Pri nas pa smo za letnimi pregledi slovenskih bibliografij, ki jih od leta 1965 dalje objavlja Knjižnica, šele sedaj dobili delo, ki nas seznanja z vsem, kar je naša stroka od Trubarja sem že naredila, obenem pa nas opozarja, kaj vse je še treba narediti.

Napisati bibliografijo bibliografij je gotovo hvaležno, a tudi zahtevno bibliografovo delo. Že kriteriji izbora so trd oreh: ni namreč vse bibliografija, kar se tako imenuje, marsikaj pa to je, čeprav nima takega naslova. Zato je treba mnogo brskanja, iskanja, tehtanja in razmišljanja, pa se včasih še primeri, da človek kaj prezre (npr. Glazerjeve dopolnitve Ujevičeve Građe za bibliografiju jugoslovenske periodike, Nova obzorja 1956, str. 636—641). Po drugi strani pa je bibliografija bibliografij kot zahtevna stopnja strokovnega dela tudi nekakšno ogledalo stroke, zato nas v njej ne zanima toliko vsebina, kot pa metoda strokovne obdelave.

Kar se vsebine tiče, ugotavljamo, da sodi skoraj polovica popisanih enot v skupino avtorskih bibliografij, kar pa po svoje izkrivlja vsebinsko podobo. Tudi avtorska bibliografija je namreč do neke mere strokovna bibliografija, saj je razumljivo, da piše vsak avtor pretežno, če že ne izključno o vprašanih svoje stroke. Predmetno kazalo bi nam vsebinsko podobo naše bibliografije utegnilo predstaviti v precej drugačni luči, vendar bi to zahtevalo vsebinske anotacije pri popisih enot, kar pa si bibliografija ni postavila za nalogo.

Bibliografija popisuje 1714 enot (pri tem niso upoštevane a-številke), kar je izredno visoko število. Toda takoj se moramo vprašati, kaj je bibliografska enota. Ne mislimo tukaj načenjati razprave o tem vprašanju, vendar pa pripominjamo, da po našem mnenju ni bibliografska enota vse ono, kar se po vsebinskih vidikih more stlačiti v

en sam zapis, pa naj gre tu za anotacijo, ki se potem še enkrat samostojno ponovi (npr. št. 61 in 1154), za dvojni impresum (npr. št. 582, 1287), za sumarno in še parcialno navajanje nekega dela (npr. št. 1254 = 439, 560, 570, 621, 626, 656, 835) itd. Ob takem načinu popisovanja nam je nerazumljiva delitev slovenske zgodovinske bibliografije na dve enoti (št. 1669 in 1672, pravilno 1671), ko gre za delo v nadaljevanjih, pa zato takšne delitve ne opravičuje niti spremenjeni stvarni naslov, posebej še, če upoštevamo enoto št. 112, kjer je stvarni naslov (in s tem tudi značnica) brez potrebe fingiran, ne da bi bilo to naznačeno.

Tako zbrano gradivo je razporejeno v 55 skupin (ena izmed njih ima še štiri podskupine) po sistemu UDK. Nesmiselno bi bilo na tem mestu ponavljati zgodbe o prednostih in pomanjkljivostih tega sistema; drži pa, da ima UDK — kot vsak sistem — svoje logične točke, kjer pa so tokovi, so tudi čeri...

Zdi se, da je osnovni nesporazum v naši bibliografiji pri razvrščanju bibliografij. Gre namreč za bibliografijo, ki popisuje in razvršča druge bibliografije, kataloge, kazala in še druge bibliografske pripomočke. Morda bi se komu zdelo, da je za predmetno razvrščanje bibliografij v sistemu UDK na voljo več možnosti: ali jih razvrščati po strokovnih področjih, katerim so namenjene, ali jih razporejati po njihovih vrstah, ali pa celo kombinirati obe navedeni možnosti. Ker vse bibliografije niso omejene na strokovna področja, ampak poznamo tudi razne vrste splošnih bibliografij, bi se na prvi pogled zdela najbolj logična omenjena kombinacija obeh metod, ki bi prve bibliografije razvrščala po strokah, druge pa po njihovih zvrsteh. Približno takšno metodo razporejanja si je omislila tudi naša avtorica.

Pogrešek takšne dozdevne logike lahko preprosto označimo kot mešanje širšega in ožjega merila pri razporejanju nekega gradiva, kar bi v konkretnem primeru razvrščanja bibliografij pomenilo, da ne moremo urejati nekaterih po širšem merilu njihovih vrst, drugih pa zgolj po vidikih stroke, se pravi po ožjih merilih, ki so v sistemu določena le za ožji okvir takšne vrste bibliografij, to je za vrsto strokovnih bibliografij. Še huje je seveda, če isto vrsto strokovnih bibliografij urejamo hkrati po obeh kriterijih, tako da nekatere uvrstimo neposredno pod stroko, druge pa (pravilno) pod stroko v okviru vrste.

Da je v sistemu UDK upravičeno samo razporejanje bibliografij po vrstah, nam kaže že temeljni vrstilec za bibliografijo bibliografij 016 : 01; prvi del sestavljenega vrstila opredeljuje bibliografijo bibliografij kot strokovne bibliografije, drugi del pa njen predmet, ki so bibliografije. Prvi del pomeni oznako celotnega dela, drugi del pa je hkrati tudi vodilo za razporejanje v delo zajetih bibliografij, ker jih kot predmet lahko označimo samo s tem vrstilcem, njihove vrste pa s širjenjem tega vrstila od 011 do 019. Da ne more biti drugače, nam priča vrstilec, ki se zdi na prvi pogled klasifikacijski pleonazem, je pa v tako zamišljenem sistemu zelo logičen: mislimo na vrstilec za bibliografijo strokovnih bibliografij 016 : 016 : 0/9; prvi del tega sestavljenega vrstila pomeni zopet opredelitev te bibliografije kot strokovne bibliografije, drugi njen predmet, ki so strokovne bibliografije, in šele tretji del je namenjen opredeljevanju in razvrščanju bibliografij po strokah.

Zakaj avtorica ni upoštevala v sistemu določene in preproste logike, ampak je ubrala svojo, zapleteno pot (preko čeri)? Zdi se, da je tej neustrezni dvojnosti in nedoslednosti botroval kaj trhel razlog,

da bo na ta način bolj razvidno večje število strokovnih skupin; med 1714 vpisi je po bibliografskih vrstah uvrstila dobri dve tretjini vpisov v 6 skupin, 581 vpisov pa je razvrstila po strokah v 49 skupin ...

Oglejmo si поблиže nekaj primerov. Prva skupina v bibliografiji je »strokovna«: 001 Znanost. Skleпали bi, da navaja šest vpisov te skupine bibliografije del o znanosti, torej strokovne bibliografije o znanosti, ki jim pritiče samo vrstilec 016 : 001. Drugo pa je vprašanje, ali so navedene bibliografije res takšne. Bibliografija z vpisno številko 1 je tipični primer bibliografskega kazala periodične publikacije, ki mu ustreza le vrstilec 014.3:05... Bibliografija, ki navaja znanstvena dela in članke, ni bibliografija o znanosti; bibliografija, ki navaja dela raznih avtorjev različnih strokovnih področij, sodi v skupino zbirnih avtorskih bibliografij z vrstilcem 013, takšne pa so vse nadaljnje, v skupini 001 citirane bibliografije.

Toda tudi tam, kjer je gradivo razvrščeno po skupinah, ki pomenijo vrste bibliografij, smo priča precejšnje samovoljnosti, ki v danem sistemu ni mogoča. Bibliografije bibliografij, na primer, ne sodijo v skupino 015 Nacionalne bibliografije, ampak so strokovne bibliografije z vrstilcem 016 : 01; še manj sodi v isto skupino bibliografija slovenskih pisateljic. Številčno najmočnejša je skupina »osebnih bibliografij«, ki obsega 853 vpisov, njen vrstilec pa je (vsaj za večino navedenih bibliografij) napačno postavljen, saj 016 : 92 A/Z pomeni bibliografije del o posameznih avtorjih, ne pa bibliografij posameznih avtorjev, za katere je pravilni vrstilec 012 A/Z.

Ne moremo podrobno navajati še cele vrste klasifikacijskih spodrs-ljajev, pri čemer radi priznamo, da ostane bibliografu kljub preprosti osnovni UDK shemi razvrščanja še vedno dovolj dilem, kako naj uvrsti posamezno enoto. Mnoge biblio-

grafije so namreč večplastne in jih v katalogih lahko razvrščamo na več mestih, kar pa v bibliografiji ni mogoče (enkrat smo opazili tudi tak spodrselj, prim. št. 1272 in 1449, dasi sta vpisa formalno različna). Problem večstranskega informiranja bi lahko reševala predmetna kazala, ki pa jih je vse manj...

Tudi naša bibliografija nam daje samo Predmetno osebno in krajevno kazalo, ki pa je skoraj nepotrebno. V njem nas sicer 780 gesel vodi k 1303 vpisom (411 vpisov je torej anonimnih oz. nedosegljivih preko kazala), toda abeceda osebnih gesel in zaporedja bibliografskih številka sta skoraj v celoti prevzeta iz skupine osebnih bibliografij (št. 117—969). Tok številčenja prekinja le 63 krajevnih gesel, ki nezanisljivo navajajo bibliografske številke (npr.: Maribor, kjer manjka št. 1), in pa 23 osebnih imenskih gesel, ki se nanašajo na popise v drugih skupinah. Omenimo naj še, da je bilo treba samo pri 10 osebnih imenskih geslih iz skupine avtorskih bibliografij dodati še bibliografske številke iz drugih skupin. Če upoštevamo, da je avtorica že v samem popisu upoštevala kazalke (npr.: Šušmelj Lojz, gl. št. 308; str. 103), potem bi lahko na isti način uvedla vsa osebna imenska gesla v popis ter v kazalu na to samo opozorila; tak način se nam zdi še toliko bolj opravičljiv, ker so nekatere enote napačno uvrščene (prim. št. 308 in 1630). Tako bi predmetno osebno kazalo, ki obsega približno 14.000 znakov, lahko odpadlo.

Kazala avtorjev bibliografij nismo natančneje pregledovali, mimogrede pa smo opazili, da pri Janku Glazerju manjka opozorilo na št. 720 in 1122.

Ko slednjič tehtamo knjigo v luči naših pripomb, se še predobro zavedamo, koliko potrpežljivosti in truda je zahtevalo to delo in kolikšna je njegova vrednost. O bistvenem zahtevku takšnega dela, o nje-

govi vsebinski vrednosti nismo za hip podvomili. Če pa dvomimo o ustreznosti njegove sistemske podobe, naj še priznamo, da je le-ta v primeru z vsebino daleč drugotnega pomena, z njo pa tudi naša presojevalna ihta.

Vasja Sterlé in Stanislav Kos

Jugoslovanske bibliotekarske revije. Izhajajo z veliko zamudo. V roke so mi prišli tile letniki: **Bibliotekar.** Časopis Društva bibliotekara SR Srbije. Beograd. XXVII/1975. Br. 1/2—5/6. — **Bibliotekarski informativni bilten.** Skopje. IX/1974. Br. 16. — **Bibliotekarstvo.** Časopis Društva bibliotekara Bosne i Hercegovine. Sarajevo. XXI/1975. Br. 1. — **Vjesnik bibliotekara Hrvatske.** Zagreb. XIX/1973. Br. 1/4.

Tokrat ne bomo prelistali teh revij po vrsti, ampak nas bo zanimalo, katere probleme skušajo reševati in s čim vse seznanjajo jugoslovanske bibliotekarje in tiste, ki se za našo stroko zanimajo.

Naprej na splošno:

Beograjski Bibliotekar je ne samo knjižničarska, ampak tudi splošno kulturna revija. Področje knjižničarstva je zastopano s teoretičnimi članki, praktičnimi prikazi delovanja knjižnic in članki o zgodovini knjižničarstva, s katerimi pa segajo tudi v tujino. Tudi v poročilih o publikacijah je upoštevano mnogo tujih. Revija objavlja razne bibliografije. V rubriki Kronika beleži pomembnejše dogodke v delovanju bibliotekarskega društva ali posameznih knjižnic. Na koncu so nekrologi.

Skopski Bibliotekarski informativen bilten je predvsem praktična revija, ki poroča o raznih dejavnostih nacionalke in drugih važnejših